

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК LVII Ч. 117. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СУБОТА, 21-го ТРАВНЯ 1949.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 117. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 21, 1949.

VOL. LVII

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — 4-0837 Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

УРЯД ПОКІНЧИВ ДОВІДНЕ СУДОВЕ ПОСТУПУВАННЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Нью-Йорк, 19 травня. — Федеральний прокурор викінчив довідне поступування в судові процеси проти одинадцяти головних урядовців Комуністичної партії, обвинувачених в змові для навчання й пропаганди, як скинути насильно уряд Злучених Держав. Після складення свідчення тринадцятим свідком уряду, Балмесом Гідалго, і його відповідей на перекресні питання оборони, прокуратор Джан Ф. Кс. МекГогі заявив несподівано: „Уряд покінчив“. Адвокати оборони і самі підсудні були заскочені таким зворотом і зажадали від судді цілого тижня часу на підготовку внеску, щоб усеунути з суду справу. Суддя Гарольд Р. Медіна відмовив такому жаданню, а тоді оборонці, серед окликів на адресу судді, почали ставити вноси, щоб процес проголосити як невідачиний („містрайл“), бо уряд не представив доказів на підтвердження вини обвинувачених. Суддя відповів, що уряд подбав про свідчення першої класи й тому справа мусить бути передана присяжним суддям до осуду. Коли один з оборонців поклявся на рішення Верховного Суду, що самі погрози не повинні виключати свободи слова, Медіна прохав його згодості відмовити емоційності наступного дня. Між тим він заявив, що не буде даліше толерувати змагань оборони до провокації й заповім обмеження промов з поновним домаганням викинути справу з суду. Він теж пригадав ще раз оборонцям, що знає їхні наміри й не дасть себе спонукати до таких кроків, які причинились би до невідачи процесу. — Досі суд присвятив 75 днів на розправу, яка почалася 17. січня.

ГЕН. КЛЕЙ В НЬО ЙОРКУ.

Нью-Йорк. — Місто привітало ген. Луїсуа Клея, недавнього військового адміністратора Німеччини, як повертаючого героя. Після переїзду автотом дольшнього частинною Бродвею серед безупинних овацій, ген. Клей прибув до ратуші, де на прилюдній площі зустрів його посадинок Вільям О'Двайер в товаристві міської ради. Після привітань в ратуші відбулася обідня перекуска в готелю Валдорф Асторія, а по обіді генерал вийшов літаком до Вашингтону.

КОНГРЕС ПЕРЕБИРАЄ НА СЕБЕ СЛІДСТВО В АТОМОВИХ СПРАВАХ.

Вашингтон. — Спільна Комісія Атомової Енергії перебрала на себе слідство в справі цезування малої кількості урану з А.Е.С. Аргон Лябораторії в Шікаго після того, як уран перевезено з Вашингтону до Шікаго в лютім. Сен. Брайен МекМагон, предс. спільної комісії, заявив, що дослідники вже працюють над в'ясненням справи. Комісія буде продовжувати допити, доки не перекожуватиме, що з атомовою програмою не є зв'язані комуністи. — Сен. Джозеф Т. О'Магоні заявив, що конгрес пострається за те, щоб з урядових фондів не давати ніяких стипендій комуністам на студії атомової енергії. Предсідник Федеральної Комісії Атомової Енергії, Дейвід Лілентал, заявив, що стипендія, призначена

АЧЕСОН ВІІЗДИТЬ НА КОНФЕРЕНЦІЮ МІНІСТРІВ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ

Вашингтон, 19 травня. — Секретар стейту Дін Ачесон вибирається в п'ятницю 20 травня на конференцію міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг у Парижі, щоб зробити третє зусилля для погодження поглядів Заходу й Сходу в справі ролі Німеччини в європейській політиці.

Перед своїм віздом Ачесон відбуде двогодинне засідання при замкненні дверей в сенатській комісії закордонних справ, після чого оприлюднить засади, на яких він буде спиратися під час конференції. У заяві Ачесона слідно здержаний оптимізм, получений з осторогою. „Мабуть нема тепер нічого важнішого в світі як постійність і послідовність у політиці нашої країни“ — сказав Ачесон в заяві. „Наша політика повинна опиратися даліше на основним з інтересування Злучених Держав у змаганні до світового миру й безпеки. Ми не можемо дозволити собі на те, щоб вона змінюлася відповідно до вищої або нижчої міжнародної температури... Ми теж не будемо торгувати нашими осягами за якісь обіцянки, які можуть показатися тільки злоудою, як це вже бувало в минулому... Тому я не можу по совісті сказати, чи наша нова спроба увінчається успіхом, чи потерпить невдачу. Цього не може ніхто сказати наперед“ — заявив Ачесон.

Поінформовані знавці відносин передбачують, що шойно в середині червня можна буде вивести заключення, чи Совети насправду хочуть прийти до якоїсь угоди в справі Німеччини, чи тільки викристати конференцію для дальшої пропаганди проти Західних Аліантів. Справа, як і мали б бути обговорені перед тим, мали б обертатися коло звуки всіх німецьких провінцій в одну державу; коло наглядку над виборами в Німеччині; над вирішенням дальшої окупації; над Рурщиною; надзначенням кордонів; і над долею Берліна. Коли буде досягнєне основне розуміння в цих справах, тоді решту мали б викінчити фахові знавці, а міністри відіхали б додому.

ПРЕЗ. ДУТРА ВИТАЄ АМЕРИКАНСЬКІ ЗМАГАННЯ ДО МИРУ.

Вашингтон, 19 травня. — На спільній зібранні обох палат конгресу сказав президент Бразилії Евріко Дутра, що Бразилія завжди глядить приязно на змагання Злучених Держав. У своїй промові, виголошеній португальською мовою, Дутра пригадав безперервну приязнь між обома державами упродовж 120 років, а конгрес гучним оплесками одобрював його поодинокі думки. Дутра явився в конгресі 12:30 в полудне в товаристві президента Трумана і його представив конгресові спікер палати репрезентантів, Сем Рейберні. Після промови спікер запросив обох президентів на перекуску, на якій явилися найвищі дипломати, а потім президент Дутра прийняв бразильських дипломатів і інших бразильських громадян на розмову.

З ЕЛЛІС АЙЛЕНД ЗВІЛЬНЕНО УКРАЇНЦЯ, ЗАДЕРЖАНОГО НА ФАЛЬШИВИЙ ДОНОС

Ще в дні 28-го квітня місцева преса подала „сензацію“ про задержання іміграційними властями на Елліс Айленді українця Бориса Мришчука, на підставі доносу Маркуса Вайхера, мовляв він знає, що Мришчук допомагав німцям переслідувати жидів. Після переведеного слідства виявилось, що донос Вайхера був фальшивий та безпідставний і Мришчука вчора звільнено з острова. Це вже не перший випадок, як всілякі Вайхери фальшивими доносами намагалися дискредитувати українців, дискредитуючи опісля себе самих та затроюючи безпотрібно атмосферу у відношенні між поодинокими національними групами.

ЗАВІРЕННЯ ДЛЯ НОВИХ ІМІГРАНТІВ ГОЛОВНОЮ ПЕРЕДУМОВОЮ ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ

СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ЗАВВАГИ АДВ. Р. І. СМУКА ПЕРЕД ВІІЗДОМ ДО ЕВРОПИ

Американсько-українська громада стоїть перед загрозою, що її долетітимуть делогові зусилля і усе не матимуть гідного завершення, якщо вона не поставить до розпорядження ЗУАДКомітету якнайбільшої кількості необхідних завірень на мешкання і працю для нових імігрантів

— заявив вчора в редакції „Свободи“ директор європейської місії ЗУАДКомітету, адв. Роман І. Смука, що приїжджав на загальні збори централі у Філадельфії. Діло в тому, що на всіх признаних законом 205,000 нових імігрантів з-поміж європейських скитальниць вже виставлено около 80,000 завірень, отже рахуючи тільки по дві особи на одне завірення, це означає, що 160,000 місць вже заповнених. Як-що наше громадянство не поспішить з виставлянням завірень, то одного дня ми можемо залишитися з цими завіреннями в руках, але не будемо можності їх використати, бо квота буде вичерпана. Попіх тепер є під цим оглядом рішальний. Адв. Смука твердить, що керівані ним бюро місії ЗУАДКомітету в Європі тепер так наладнали свій апарат і свою працю, що вони можуть полагоджувати 1,000 „кейсів“ — іміграційних справ тижнево, якщо тільки їм долавлено відповідну кількість завірень.

Адв. Р. І. Смука приїжджав на загальні збори ЗУАДКомітету, що відбулися у Філадельфії в дні 7 і 8-го травня і при цій нагоді він використав час для полагодження цілого ряду справ, зв'язаних з допомогою-рятунковою акцією ЗУАДКомітету в Європі. Екзекутиву Комітету він поінформував про стан допомогів і переселених справ в Європі та відбуду з нею важливі наради щодо дальшої акції. Крім того, адв. Смука відбуду наради з урядовою Комісією для Д.П. у Вашингтоні та в деяких стейтах, зокрема в Іліной, Віскансин, Меріленді та інших. Він взяв участь в недавньому з'їзді нових імігрантів стейту Меріленд в Балтімор та мав можливість

СОВЕТИ ПЕРЕРВАЛИ БЛОКАДУ ДОРОГИ ДО БЕРЛІНА НА ОДИН ДЕНЬ

Берлін, 20 травня. — Советські окупаційні власті перервали вчора на кілька годин свою наново наложену блокаду автошляхи з британської зони до Берліна, пропускаючи 200 німецьких вантажних автомашин, але рівночасно заявили свою рішучість продовжувати

свою блокаду, якщо західні союзники не достосуються до советських вимог. Як відомо, Совети домагаються, щоб кожна німецька автомашина, що везе продукти з західних зон до Берліна, мала на це окремий дозвіл опанованого комуністами німецького самоуправління з советської зони. Західні союзники гостро проти цього запротестували, стверджуючи, що ці домагання противорічать советсько-західному договоренню щодо перервання облоги Берліна. Вчора Совети телефонічно повідомили західних представників, що вони тільки одноразово пропустять нагороджені вже біля їхнього контрольного пункту західні автомашини, та що на будуче вони рішуче обстоюватимуть необхідність советської документації для цих транспортів. Советські вимоги викликали нову констернацію в їх стосунках з Заходом, тим більше, що вже в найближчий понеділок в Парижі має початися конференція міністрів закордонних справ чотирьох великих держав в справі цілої Німеччини.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ВСТАНОВИЛИ СПІЛЬНУ ПОЛІТИКУ НА КОНФЕРЕНЦІЇ РАДИ МІНІСТРІВ.

Париж, 20 травня. — Після п'ятих днів наради західні спеціалісти закінчили вчора підготовку до конференції Ради закордонних міністрів чотирьох великих держав, встановивши принципи спільної політики до всіх справ, які на цій конференції, по їх думці, могли б виринути. В суботу і, правдоподібно, теж в неділю відбудеться ще окрема конференція трьох західних міністрів, які розглянуть висновки і рішення своїх заступників. Секретар стейту Дін Ачесон та його дорадники Фостер Долес і амбасадор Морфі відлетіли сьогодні до Парижа і їх там дождатиметься завтра після полудня.

ЮГОСЛАВЦІ ЗАТОПИЛИ НА ДУНАЮ МАДЯРСЬКІЙ КОРАБЕЛЬ.

Белград, 20 травня. — Югославське пресове агентство повідомило про затоплення югославського прикордонного сторожового малого мадярського човна на ріці Дунаю. Мадярський човен з військового сторожового залив на югославську воду і тоді югославська сторожова мала зажадати його відвороту. Мадяри відповіли стрілами і тоді югославська сторожова кулеметним вогнем затопила човен. Про долю мадярських воїнів в човні агентство не згадує.

РОЗВ'ЯЗАНО БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

Бруссель, 20 травня. — Бельгійський міністер внутрішніх справ прочитав вчора в обох палатах парламенту декрет резолюції, принца Карла, про розв'язання парламенту. Рівночасно встановлено, що нові вибори до парламенту повинні відбутися в дні 26-го червня.

СОВЕТСЬКЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО ДЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ В ГРЕЦІЇ.

Лондон, 20 травня. — Советське пресове агентство ТАСС сьогодні рано виявило, що советський уряд був готовий посередничати для закінчення громадянської війни в Греції, на базі недавніх „мирових“ пропозицій большевицького „уряду вільної Греції“. ТАСС ствердить, що советський представник в Генеральній Асамблеї, Андрей Громико, ще в дні 26-го квітня був висловив це бажання представникам Злучених Держав і Великої Британії. В повідомленні ТАСС говориться, що представники ЗДА і Британії „неофіційно пропонували“ обговорення заходів для закінчення війни в Греції і що Громико відповів, що коли б їх уряди запропонували советському уряду „зяти участь в справі закінчення громадянської війни, то СССР не відмовляється взяти в цій справі участь“. Громико заявив, що в положенні в Греції буде найкраще використати тільки опубліковану декларацію провізоричного уряду демократичної Греції“. ТАСС рівночасно вяснює чому з того всього нічого не вийшло, іменно, бо грецький уряд зажадав тільки „безумовної капітуляції“ большевиків.

БАВАРІЯ ВІДКИНУЛА КОНСТИТУЦІЮ ФЕДЕРАЦІЇ.

Мюнхен, 20 травня. — Баварський парламент відкинув вчора проєкт конституції п'янованої західно-німецької федеративної держави. Після довгих дебат 101 послів голосували проти конституції, а 64 в її користь; 9 послів здержалися від голосування. Зараз після того більшістю 97 голосів проти 6 та при 71 здержаних ухвалено приступити до федерації та взяти участь в її уряді, якщо 10 інших західно-німецьких країн до неї приступлять. Чотири країни це вже зробили, ратифікуючи федеральну конституцію. Баварський парламент рівночасно ухвалив резолюцію в справі переведення красної анкети, з метою перекожуватися, чи населення погоджується з такою акцією парламенту.

ПОЧАЛАСЯ КОМУНІКАЦІОНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПАРИЖІ.

Париж, 20 травня. — Сьогодні тут почалася конференція Міжнародного Союзу Телеграфу і Телефону, в якій беруть участь представники 77 країн. Це є перша конференція від часу створення Союзу в Каїро, в Єгипті, в 1938 році.

ГУБЕРНАТОР ДЮІ В ГОЛАНДІЇ.

Гага, Голандія, 20 травня. — Ньйорський губернатор Дюї з дружиною в своїй поїзді по Європі прибув вчора на відвідини до Голандії. В цій країні він зупиниться три дні та буде гостем королеви Юліани.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На рік року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з понеділка (англійською частинкою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На рік року	\$1.50	Six months	\$1.50
В Джерсі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На рік року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Пожма зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИЗНАННЯ ЗА ДОБРУ ПОВЕДІНКУ

Заки ухвалено в конгресі закон про допущення „Ді Пі“ до Злучених Держав, велася, як відомо, з боку деяких кол завзята кампанія проти цього. Одні лякали американський загаль економічний кризою та безробіттям, а другі кляли головний натиск на моральну і політичну сторону, вважаючи „Ді Пі“, вправді жалогідним, але здеморалізованим елементом, жертвою тоталітаризму. Але заважала остаточно такти здорові і гуманна думка і закон про допущення „Ді Пі“ перейшов. Згодом зачали прибувати перші транспорт „Ді Пі“.

Тоді повстала інша турбота. Ану між тими, що перші прибувають до Америки, трапляється так, що своєю поведінкою підтверджують це, що говорили про „Ді Пі“ противники їх допущення до Америки. Між тими противниками були люди, що були під впливом цілком неправдивих інформацій про „Ді Пі“, поширюваних брехливою пропагандою, зверненою проти „Ді Пі“, а веденою в першу чергу комуністами та комуністичними. Що так було, вистачить тільки прочитати це, що писала тоді (та ще й далі пише!) про скитальців большевицька преса, що виходить українською мовою. Вона передавала ці клевети ще й англійською мовою, щоб їх якнайбільше поширити. Але могло й так статися, що між першими „Ді Пі“ могли б знайти одиниці, що не багато відходили від цього образу „Ді Пі“, який змальовувала так довго большевицька пропаганда, чи інша, її подібна. Приятелі „Ді Пі“ добре розуміли, що комуністи використали б найменші промахи прибуваючих до Злучених Держав перших „Ді Пі“, щоб таким чином припинити видачу фондів на дальші транспорт, а далі, щоб припинити цілковито нову акцію в конгресі, якої цілком згідно з законом і добути ухвалу конгресу на допущення більшого числа „Ді Пі“ до Злучених Держав.

Поведінка досі прибуваючих до Америки „Ді Пі“ розслідувала спеціальна комісія. Якраз тепер вона проголосила своє рішення, видане на підставі дотеперішніх дослідів. Предсідник комісії Карузі заявив публічно, що між прибулими досі до Злучених Держав 21,425 „Ді Пі“ не було ні одної людини, яка поведла б себе негідно. Карузі — а теж й інші члени комісії — ствердили, що „Ді Пі“ є добрими робітниками і то такими, за якими попитують навіть в таких областях, які були ще не так давно найбільш упереджені щодо „Ді Пі“, себто з Півдня. Що більше: Теж виявилось, що „Ді Пі“ не відбирають нікому праці, а це лякало свого часу зорганізоване робітництво, а навіть провід Американської Федерації Праці. Нью-Йоркська Комісія для розсліду „Ді Пі“ доводить, що „Ді Пі“ ще тому важливі, бо виявилось, що найбільша частина „Ді Пі“, які досі прибували, останувалися в Нью-Йорку чи нью-йоркською стеїт. Проте одночасно робиться завага, щоб у будучині дуже не обтяжувати нью-йоркський стеїт новими скитальцями, бо тут дається тепер відчувати безробіття в більшій мірі, ніж в інших стеїтах. Досі йшло доволі гладко головню тому, що нью-йоркський стеїт має ще найкраще зорганізовану допомогу в шуканні праці для „Ді Пі“.

Ці прихильні заваги щодо поведінки прибуваючих досі „Ді Пі“ багато допоможуть акції, яка хоче добитися у конгресі побільшення дотеперішньої скитальчої квоти. Це теж приспішить дальші транспорт „Ді Пі“ та допоможе дістатись до Америки навіть і багатьом з тих скитальців, які до цього часу взагалі не мали надії дістати дозвіл на виїзд до Америки.

Підсумки Сесії Генеральної Асамблеї О. Н.

В середу, дня 18-го травня ввечері, Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй закінчила другу частину своєї третьої сесії, яка почалася минулого року восени в Парижі, та яка з кількісним перервою продовжувалася тепер від 5-го квітня у Флорінг Медовз в Нью-Йорку.

Центром уваги під час сесії в Парижі була внесена до Ради Безпеки скарга західних великодержав проти СРСР за блокаду західного транспорту до Берліна. Тоді цієї справи не вирішено, залишаючи її дальше на порядку нарад. На цій сесії в Нью-Йорку справи вже не заторкувало, натомість під час сесії прийшло до порозуміння між американським і советським представниками щодо закінчення блокади, що й сталося перед тижнем.

Сама сесія була без сумніву під знаком підписаного день перед її відкриттям оборонного Північно-Атлантичного договору у Вашингтоні міністрами закордонних справ Злучених Держав і Канади та десяти західно-європейських країн.

До важливіших справ, що їх на цій сесії Генеральної Асамблеї обговорювало, належать:

Справа колишніх італійських колоній в Африці. Вона тягнеться вже від довгого часу і, по всіх правдоподібностях, ще дальше тягнутиметься. Після багатьох пропозицій і проти-пропозицій, наостанці оформлено відповідну резолюцію на базі договорення міністрів закордонних справ Англії та Італії і її передано під розгляд Асамблеї. Резолюція передбачувала італійську адміністрацію Сомалії, частини Еритрії та співадміністрацію, разом з трьома західними великодержавами, Кирині і Гіні. Її била мала перейти під адміністрацію Британії, з обіцяною самостійності за десять років. Резолюцію підтримувала Америка, але проти неї виступили південно-американські країни та советський блок і резолюція перепала. Асамблея відкинула раніше советську резолюцію, що пропонувала колективну адміністрацію тих колоній під протекторатом Об'єднаних Націй. Справа прийде на порядок нарад на черговій сесії.

Справа стосунків з Іспанією. На цю тему було теж дві резолюції і обі перепали. Південно-американські країни вносили резолюцію за відношенням повних дипломатичних стосунків з урядом ген. Франка, але не могли здобути потрібної більшості голосів, бо західні великодержави здержалися від голосування. Теж перепала польська резолюція в справі ще більшого обмеження

головно господарських зв'язків з Іспанією.

Справа великодержавного права спротиву. Асамблея ухвалила більшістю 43 голосів проти 6 советських резолюцій, яка звертається до „великої п'ятки“, щоб вони обмежили своє право спротиву тільки до найсуттєвіших справ та не надуживали його при кожній нагоді, між іншим, щоб не користувалися ним при ухвалях про прийняття нових членів, як це постійно роблять Совети.

Державу Ізраїля прийнято як 59-го члена цієї світової організації. Голосування було 37 голосів за, 12 проти і 9 здержаних. Арабські країни боролися „до останнього“ проти цієї резолюції. Першим офіційним виступом ізраїльського представника в Асамблеї було його голосування проти британсько-італійського плану щодо колоній.

Справа засудженого кардинала Міндсента. Проти заяв тої опозиції Советів та їх сателітів Генеральна Асамблея обговорювала справу засуду кардинала Міндсента в Мадриді та протестантських духовників в Болгарії, висловлюючи з того приводу свою „глибоку турботу“.

Справа советських жінок закордонних чоловіків. Асамблея більшістю голосів і тільки при советській опозиції прийняла резолюцію Чіле в справі нового звернення до советського уряду, щоб він дозволив на виїзд тим своїм громадянкам, які виїшли заміж за чужинців.

Свобода інформації. Проти советської опозиції Асамблея більшістю 33 голосів і при 11 здержаних ухвалила конвенцію забезпечення свободи інформації міжнародним замором.

До інших справ, що їх заторкнуто та вирішено або відкинено на цій сесії, належать: справа окремої сторожі Об'єднаних Націй, що її мас розглянути окремий комітет; ухвалення заклику до Південно-Африканського Союзу аби він порозумівся з Індією щодо прав національних меншин; відкинення польське пропагандне обвинувачення, що західні держави використовують скитальників як дешеву робочу силу; відхилення до чергової сесії справу голандсько-індонезійського спору, та обговорено цілий ряд інших міжнародних проблем меншого значення.

Загальне заінтересування теперішньою сесією Асамблеї було помітно менше, ніж попередніми сесіями, що пояснюється дотеперішніми неуспіхами цієї організації в наладженні міжнародних проблем та її постійний параліч через советське негативне становище

Улас Самчук.

Миргород в Америці

III.

Батьківщина наша, можемо сказати, випихала своїх дітей у широкий і часто далекий світ. Власне випихала. Не було у нас бажання йти кудись добровільно. Свідомість було плачу і нарікань, коли бувало приходило нашим селянам міняти місце оселення, не кажучи вже про переїзд до Сибіру, на Амур, або і далі до далекої і зовсім чужої Америки. Варто лише прочитати І. Кірюка „Сині землі“, щоб уявити собі, що це значило людям з-під Карпат переноситись на другий бік земної кулі.

На ролі Колумбів чи аргонавтів, наша раса надавалася тільки під великим тисненням обставин. Таке наставлення зумовилося віками і тереном, де ми жили. Поняття світовості дуже легко вкладалось у нас у один наш покір. Моя покірна мама була переконана, що кінець світу „десть отам за Почаєвом“.

Підучи у світ, ми, розуміється, як приречення, несли з собою і свою духову ментальність. А що йшли ми туди у первобутній своїй природі, ми самі переносили ми себе на нове місце в згущеному вигляді. Широкий і великий світ був для нас лише формально. Фактично був він для нас і не широкий і не великий. Ми попадали, очевидно, в дуже вузьке коло інтересів і щоб підтримати свою непевність, ми замикались в дуже своєрідні дуже конкретні українські середовища.

З одного боку це було навіть побажанням. Замкнувшись в собі, ми тим самим замкнули для збереження ту частину нашої природи, що часто бодалі назовні зберігала тривалість національних своїх ознак. Так, чи інакше, поломано і покінчено, але в кожному разі ми тої бій з чужиною витримали, не дивлячись, що тривав він добру півсотню років.

Але з другого боку, замкнувшись в собі, ми не виїхали поза себе. Бо що це таке Америка? Варто прочитати пару книжок Джека Лондона, щоб збагнути, що це за явище. Є то земля гвалтовного, наглого, нічим не гомованого, росту господарства. Це своєрідні джунглі, де банки і тресті творять непролазну гушавину. Аляска з її Клондайком для Америки те саме, що для Європи марксизм, а Нью-Йорк, це Гімалаї, що вирости з во-

майже до всіх справ, не зважаючи на волю більшості. Події, що заисували поза Об'єднаними Націями, своєю важливістю та далекосяглістю відставили в тінь всі ці справи, що їх може вирішувати ця організація.

ди, як ростуть рифи, де живуть людські сотворіння, полярно далекі типи нашої людини. І коли посунуться далі та замкнуті коло — Америка наших днів — перша і, можливо, одинока кандидатура на диктатора народів планети.

Українство, попавши сюди, як свідчить Коротенко, було „без язика“. І не лише фізичного, мовного, а й духового, психологічного. Бачити і розуміти динаміку такого стілю людини ультра статичного за положення, розуміється, було не можливо. Неможливо було ані йти разом з оточенням, ані збагнути мети такого руху. Спражня Америка людини наших провінцій була неуважно далека і вона, попавши сюди, тратиться, як голка в стіжку сіна.

Українство йшло вниз, у найнижчий низ. Аптон Сінклер, що пробував розкопувати ті низинні верстви в своєму романі про Шікаго, між іншими, нам близькими народами, згадає також і рутенців. Це, здається, і були ми в ролі першово-американців. Мешканці сутренів і дір, люди тяжкої, чорної праці, яким не приходило мати діла з філософією хмародерів. Єдине, що переконувало, це був долар. За долар можна купити добрі черевки. За долар можна полішити мешкання. За долар можна мати „кару“. І тому на перше місце філософії нашої людини став цей маленький рушій „поступу“ нашого мислення в цій землі. І ми пішли цією дорогою все ще далекі і пасивні до генерального бігу життя країни. В той саме час як, наприклад, жиди шукали для себе місць передових, командних, так само ми шукали для себе місць підвладних. І коли порушували що традиційне то не дали, як до ролі Беббіта — може знаєте з роману Сінклера „Луїса“?.. Людини, що все своє щастя купуваче в своєму, до мозку костей, змішанілому побуті. Будиночок, ванна, авто, радіо, жінка і точка. Це, правда, мертве конто в банку для повної гарантії застигlosti міщанства. І далі не має вже доріг. Ніякий свіжий подув мислі не освіжить душі цієї людини. Ніяка книжка, ніяке мистецтво, ніякі ідеї вперх, ніяка шалена думка, ніяке шукання нового. І може собі справжня Америка підбивати світ, може пересувати Гімалаї і освітлювати північний бігун.

Але, здається, так не буде. Ми вже в просторі. Само пізнання речі дає половину відповіді, але ми чуюмо нашою підсвідомістю, що Україна світу повола, але певно йде на зміну Україні Миргороду. Інакше й не може бути, бо інакшого буття в перспективі часу не передбачається. Хіба, що ми перестанемо взагалі існувати.

(Кінець).

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднана в Америці й Канаді найсильніші українські сили в одній ідеї: йти на службу нашим країнам та нашою поневоленому українському народові.

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДІВЛЕННЯМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

34)

Ми, анархісти, хотім їм вставити іздуу наш махновський пропелер, щоб скоріш вони утікали з України на північ, а нам оставили своє інтернаціональне бараклішко і прочую причадалію. Но на советів батька Махна ми в несли, так сказати дипломатический нейтралітет і стратегическую тактику, як против красносдих, так і против болосі їх... Пушай вони, так сказати, б'ються, а ми по їхнім тилам орієнтуємося, на которую плоскості і при какой-точке зрення можно шарвануть по їхнім панікьорським п'яткам.

Ми маєм секретну інформацію, що білі задумали велике наступлення на Красну Советію і вже підходять до Мадрипуля... Армейська група генерала Бредова буде посуватись прямо на Бердянськ і Мелітополь-Дніпро одним флангом, а другим попряють через Волноуху-Синельниківку — на Катеринослав... Генерал Мамонтов своєю кавалерією буде шкварити на Милерово-Харьков-Курск. Із Криму виїде генерал Слащок... Хоч вони й кадети й співають трухляве „Боже царя храни“, але на сьогодні вони комуністів погонють далеко і нам треба бути на чеку. По даним нашої кантр-розведки красні

збираються оставити Україну, щоб скоротити свій фронт і податись свої з — е комісарські галіхе.

Залю загойдася в синьому димі і загула сміхом і гучним тупанням ніг. Шущ передихнув, соковито виявився по адресі і білих і червоних, й закуривши товсту цигарку, задоволено продовжував розмахуючи кулаками:

— Наша програма і платхворма вже звісна. Свободні совети без комуністів, комісарів і назначенців, офіцерів, всяких інтервенцій і прочей старорежимної катавасії і юриспруденції. А то получається так, що революція була, а свободи нема, как говортисья:

Власть — советам,
Земля — кадетам
Деньги — жидовському комісаріату,
А дулю — дураку пролетаріату...

Залю знов дружно заребота-

ла і загула, перекавши ці лозунги на свою мову. Непристойні слова і вигукі почувалися серед махновців. Жінки безсоромно слухали та посміхувалися.

— І от на советі у батька Махна, — продовжував далі Шущ, — ми психологичеськи подійшли к дипломатичеському фокусу і об'явили нейтралітет, щоб потом, когда білі розтягнуться на тисячу верстов, зморгли на їхніх джурних спинах чеканить їхні колокольні та манархичні гімни!.. — з богохульною лайкою, разом з цигаркою виблював свою погрозу Шущ.

— Го-го-го-ха-ха-ха... — ріжними голосами реготали слухачі і знов загула та застукали ногами.

— Привітливо-о!.. — вигукували махновці, здобриючи свої крики й регіт жакливою лайкою.

— Дайош нейтралітет, щоб лишав генералітет! —

зримував один з передніх махновців, який сидів проти Шуща. Шущ махнув руками, харкнув на підлогу й додав:

— Батько наш Нестор з Волинім*) вчора розслабили на тонку кишку, а сьогодні держать самогонний нейтралітет. Так що тепер ви, братішки, всі в курсі фронту і можете трохи пополоскати ваші канализації і вашіх мамлезів — хе-хе-хе! — закінчив доповідь Шущ і моргнув до жінок, які сиділи вже в обіймах махновців.

Залю знов загула диким регетом і загупала ногами. Жінки плескали в долоні і теж вигукували якісь непристойності.

— Погуляем так, щоб чорт у пеклі стало холодно!

V.

Гульбище почалось зразу ж

після „офіційної“ частини зібрання. До залі були внесені напої та їжа і почалося одчайдушне гульбище. Пили горілку, самогонку, мед, вино, квас буряковий, оцет. Пили чарками, келихами, котьолками, по-думисками, кулаками... Закусували салом, ковбасами, цибулем, огірками, капустаю, тертим хрінном. Одні напувались до неприємності і валились по номерам та на коридорі, другі ригали через вікна на вулицю і когось страшенно лаяли; треті під драв баяни та бубон без перерви танцювали свої махновські танки; четверті по темних номерах шось творили, звідки доносились несамоовиті жіночі крики та стрілянина.

Двохповерховий будинок ходив п'яним розгульним ходом, вікна брязчали, підлога і стеля гули від танків, п'яні крики й пісні зливались з лайкою, з ояканням п'яних жінок, дзелекотінням десь

розбитих шибок та посуду...

А музики в залуїстористами азартно продовжували:

„Ой, яблучко,
Куди котисся?
Ой, Україно,
Чого колотисся?“

„Я на бочці сиджу
Бочка капає,
А Петлюра від Махна
В Київ драпає!“

„Еслі б не було кабили,
Не було б меріна
Еслі б не було Ніколки —
Не було б і Леніна!“

„Закрутилась карусель,
Заварилась каша.
Гоні, братва, самогон
Україна наша!“

„Музик хам, музик гой,
А ми — комуністи,
Музик оре, музик сіє,
А ми будем їсти!“

„Параходік їдот,
А на морі канка...“

(Продовження на стор. 4-тій).

* Волин — махновський ідеолог і редактор анархічної газети „Набат“. Справжнє прізвище його Е. пельбаум.

Советська армія та її командування

Рівночасно зі зустрічами, конференціями і нарадами та промовами міністрів і державних мужів, увагу світу в теперішньому положенні привокують головні всі повідомлення відносно тої реальної сили, яка стоїть за дипломатією та на якій ще й досі базується міжнародна політика, іменню, відносно армій, їх озброєння і їх командування. Тих вісток, звичайно, публічних вісток, не багато. Ці справи окутані серпанком таємничості, що його з більшим чи меншим успіхом намагаються відкрити розвідки. Але й ці вістки, що якнебудь продираються до публічного відома, дозволяють на всілякі висновки.

Ясно, що всі справи, зв'язані зі советською армією, сьогодні далеко більше цікавлять світ, ніж всі виступи та пропагандивні заяви советських агітаторів в уніформах дипломатів. Тому теж в американській пресі час до часу появляються загальні інформації, які пробують чи то навітати поодинокі події в самій советській армії, чи тільки поінформувати своїх читачів про ту реальну силу, яка криється за советськими „мировими настановами“ на відміну зі советськими погрозами.

На окрему увагу заслуговує під цим оглядом стаття Г. В. Болдвина в Нью-Йорк Таймсі, базована, як звичайно, на „добре поінформованих джерелах“. Він розглядає три справи: 1. Зміни на командних постах в советських збройних силах, їх причини і наслідки; 2. Сила советської армії і 3. Її озброєння та можливості під цим оглядом.

В останньому часі, як відомо, повідомлено про деякі зміни на командних постах советських збройних сил. Маршала Буланіна, члена Політбюро, звільнено з посту міністра збройних сил, і на цей пост призначено маршала Василевського, з маршалом В. Д. Соколовським, раніше советським командантом в Берліні, як заступником міністра, та генерал-полковником Сергієм Штеменком, як шефом генерального штабу. Штеменко призначено на цей пост в листопаді минулого року, і вже кружляє здогади, що тепер на його місце має прийти маршал Тимошенко. Ці здогади скріпила ще недавня принагідність Тимошенка на першотравневій параді в Москві, і описів в Мінську. Хоча принагідно його названо командантом Білоруської Військової Округи, проте практично він все ще мав би залишатися командантом т. зв. П'ятої Військової Округи в Туркестансько-каспійському районі.

Ціна одного примірника — 50 центів. Замовлення надіслати до:

мільйонів вояків, крім около 400,000 військ НКВД та численних напів мілітарних організацій, в роді комсомолу.

Після досвіду війни Совети головну увагу віддають важкому і панцирному моторизованому озброєнню армії, як теж головню авіації. Точних даних під цим оглядом не публікується, але звертається увагу на серйозні поліпшення в озброєнні советської армії під цим оглядом. Загалом вважається, що Совети розпоряджаються сьогодні около 70 моторизованими дивізіями, або їх рівновартістю. Головну вагу в советській зброєній індустрії кладеться тепер на продукцію важкої зброї і танків.

Советське „мирове“ наставлення характеризується в деякій мірі військовим бюджетом, що в цьому році збільшено на около 20% в порівнянні з попереднім роком. На безпосередній військовий видатки в цьому році в советському бюджеті призначено 79,000,000,000 карбованців, отже 15.1% з усіх советських видатків. Проте немає сумніву, що посередні та таємні видатки на військові цілі вносять в Совети куди більше.

На підставі наявних фактів стверджується, що Совети далі головну увагу приділяють масі сухопутних військ, тоді як стратегічна авіація та військово-морська флота грає тільки другорядну роль. Іншу проблему творить не менш важлива справа моралі армії, та це вже тема для себе. Проте, її у великій мірі характеризує масова дезерція советських вояків, які вже від довгого часу цілими сотнями а то й тисячами втікають на Захід при першій нагоді.

„Як стати громадянином Злучених Держав“

Загальна Рада для Американської Єдності щойно випустила нове видання своєї брошури — Як стати громадянином Злучених Держав. В тій брошурі згадано про всі зміни в натуралізаційним законі та розпорядженнях, які зайшли з часу попереднього видання. Є згадка про те, як можуть дістати громадянство ветерани Другої Світової Війни, а також про неможливість дістати американське громадянство деяким чужинцями, які відмовляються від військової служби.

Це є шістнадцяте видання широко-званої книжки, яку підготували пані Меріен Шибсби — бувша редакторка бюлетеня Загальної Ради про натуралізаційні, імміграційні та інші, зв'язані з ними справи („Інтерпретер Релієз“) — та Рід Луїс, директор Загальної Ради.

Ціна одного примірника — 50 центів. Замовлення надіслати до: Common Council for American Unity, 20 West 40th Street, New York 18, N. Y.

Нові розпорядження в справі допущення осіб, які хорля на сухоти.

Державне Бюро Народного Здоров'я видало нові розпорядження своїм представникам щодо допущення до Злучених Держав чужинців, у яких знайдено випадки сплених сухит в легенях. В медичній термінології такі випадки називаються фіброзис легенів.

Це є зміна в тканині легенів, що настає після активного процесу. Розпорядженням державного Бюро Народного Здоров'я з 17 грудня 1947 року зменшено з п'яти до двох років так званий обсерваційний період для таких чужинців. За той період часу має вияснитися, чи зміни тканини легенів є ознакою активних сухит, чи тільки наслідком колишніх, залікованих сухит. Новим розпорядженням з 18 лютого цього року зменшено обсерваційний період з двох до одного року.

Згідно з американським імміграційним законом до цієї країни не можуть бути допущені особи, які хворіють на сухоти.

Імміграційні квоти.

Імміграційні квоти поданих нижче країн є вичерпані з днем 8 березня цього року для чужинців, які старуються дістати візу по звичайній квоті, не маючи привилеї на поза-квотну візу. Квота тих країн, що позначені зіркою * є вже так заповнена наперед, що аплікантам, які реєструються тепер в американських консулятах закордонном доведеться чекати на свою чергу кілька років (бодай два роки, але часто багато більше).

*Альбанія, Австрія, *Австрія, *Болгарія, Китай, *Чехословаччина, Данція, Данія, Єгипет, *Естонія, Фінляндія,

НЕМА НІЯКОГО НЕПОРОЗУМІННЯ! ЖИЛИ І ЖИЮТЬ В ЗГОДІ. Як можна жити в Голлівуді жонатим 12 років і ні один раз не розвестися? А таке є з славною фільмовою артисткою Інгрід Бергман. Тут її бачимо в товаристві італійського фільмового режисера Роберто Роселліні, про якого писали впродовж мало що не двох тижнів, що він жениться з Бергман. Виявляється, що це все видумка, звичайна голлівудська реклама. Але водночас і велика несподіванка, що пречин знайшлася в Голлівуді славна артистка, що може бути рівночасно і вірною дружиною. Бергман та її чоловік проголосили, що їм і не сниться розходитися!

Вол. Дорошенко.

Культурно-освітня та наукова праця в таборах і для таборів (П ПЛЮСИ І МІНУСИ).

1) Майбутній історик теперішньої української еміграції в Німеччині муситиме піднести, як визначну її примету, її організаційну здібність. Як тільки завалилася гітлерівська потуга і прийшли англо-американські війська, європейці, де були хоч трохи значніші скупчення української еміграції, потворилися зорганізовані комірці, що розгорнулися згодом у таборі й обласні комітети в окремі центральні — так званому ЦПУЕ*).

Деякі такі організаційні клітини повстали вже на передодні появи альянтів, ще за нацистського режиму, не зважаючи на всю небезпеку, яка їм грозила з боку Гестапо в разі викриття.

Упорядкувавшись як слід із приходом англо-американців і діставши змогу явно провадити свою працю в порозумінні з військовою владою та УН-РР-ом, ці комітети — таборів і обласні — розвинулися в справжні громадські установи з різними відділами чи референтурами, які кермували тією чи іншою ділянкою життя й побуту даного емігрантського осередку.

В різних таборах була більша чи менша кількість таких референтур, залежно від величини табору, від кількості його мешканців подекуди число цих референтур було мінімальне, при чому один якийсь відділ скупчував у собі кілька референтур, чи підвідділів. Але назагал майже скрізь існувала та сама організаційна схема і треба сказати, що одним із важливіших відділів, поруч відділу господарського, суспільної опіки й ін., завжди був відділ чи референтура для культурно-освітньої праці. Подекуди ця референтура опікувалася лише шкільництвом, ра-

*Центральне Представництво Української Еміграції.

Греція, *Мадярищина, *Індія, Іран, Ірак, Італія, *Латвія, *Литва, Голандія, Нова Зеландія, Норвегія, Палестина, *Філіппіни, *Польща, *Португалія, *Румунія, *Советський Союз, *Іспанія, *Сирія та Ліван, *Туреччина, Союз Південної Африки, *Югославія.

Загальна Рада.

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

6 травня 1909 р.

НАША ПАРТИЙНІСТЬ.

У статті під повним заголовком читаємо: На повищу тему можна зужити „бушель“ чорнила й паку паперу, а теж треба мати „рутський терпєць“. Переглядаючи усю американсько-руську пресу, не можеш наху-дватися, звідки то береться тільки наївності та звало-вання вини один на одного...

Московські пашквілі в таких газетах як „Свет“, „Правда“, „Ам. Вістник“ і „Гладиш“, „Посувач“, чи такі газети як пресвітеріанський „Союз“, „Хлопський Параграф“, „Гайдамаки“ і „Мета“ повні залив до згоди, організації, реформації, братерства, любови, просвіти... Усі вони заявляють, що нам треба солідарності та цілковитого залишення теперішніх роздорів... І всі вони переповнені лайкою на „Свободу“. Вона „одна-однісєнка“ їм на перешкоді, вона їх найбільший ворог. Але: „Наш нарід в Америці і „Свобода“ то таке нерозділиме тіло, що „не тільки всі ці пашквілі, але навіть і ціле пєкло нічо тут не адіє“.

ГОЛОШЕННЯ.

Братські шапки, відзнаки, паси, брошки, фани, хоругви, уніформи, печатки — як для братств так і для поодиноких осіб виробляє Стефан Калакука. Адреса: 215 Моран Корт, Скентон, Па. (Це батько того славного американського полковника, що згинув героїською смертю на Корейдор у війні з Японією і завжди памятав на своє українство. — Ред.)

20 травня 1909 р.

ПОЧИН ДЛЯ СПИНЕННЯ ІМІГРАЦІЇ.

За проголошеною тут засадою „Чужинець хай платить податки“, вашингтонський сенат поважно узяв під застанову законопроект, щоб поголовний податок від кожного іммігранта підвищити з чотирьох на дванадцять доларів. Це вказує, що в цілій Америці поширюється змагання припинити імміграцію до нової країни. Щойно перед півтора роком заведено вперше поголовний податок, а тепер хочуть уже його підвищити. Ми вповні здаємо собі справу з негодом та шкід, які нашому народові на рідних землях наносить безплатна еміграція. Однак ця еміграція є докищо одиноким полем, на якому наш робітник може знайти яку-небудь пристановище й заробіток. Тому ми з усією рішучістю мусимо заявити проти спинення й утруднювання імміграції до Америки.

ПОМЕР „БАТЬКО“ ЦАРЕСЛАВІЯ В АМЕРИЦІ.

Дня 7 травня помер „батько“ цареславів в Америці, о. А. Товт. Небжчик походив з Угорщини, де відбув гімназійні науки. Боговільно відбував в Острогомі й Ужгороді на Угорській Русі. У р. 1889 прибув в Америку як гр. катол. священник до Мінеаполіс і тут ради ласкоства нещасного! покинув свою церкву й перейшов на „цареславів“. Він відзначався босяцькою лайкою в газетах.

нечисленні українські часописи. Маса скитальців опинилася ніби у відірзаній від зовнішнього світу пустелі, без ніяких вісток, що діється навкруги їх.

Це викликало появу інформаційних листків-бюлетенів, друкованих на циклостилї, що подавали за радєм вістки зі світу. Спершу це були підприємства приватного характеру. Спритні спекулянти, використавши загальну некучу потребу такого роду інформаційних видань, кинулися про-дукувати різні „Щоденні Вісти“ або „Вістки з радя“, доб-ре на тім заробляючи. Але незабаром і таборів управи, за-побігаючи спекуляції, почали випускати такі листки. Деякі з них розвинулися згодом у поважні часописи, як от напр. „Наше Життя“ в Авсбурзі, „Неділя“ (в Швайнфурті, а потім в Ашафенбурзі) „Українські Вісти“ в Новім Ульмі й „Час“ у Фюрті. Пізніше, коли наладилася справа з друком

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ІРИНА АРТИМ
ЯК ЩАСТЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ
ПОЕЗІЇ
в кольоровій окладці
40 поезій. 75 сторін.
Ціна 25 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

НЮАРК, Н. ДЖ.!

2-га Річна Конвенція УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Субота - Неділя - Понеділок 28 - 29 - 30 ТРАВНЯ 1949

ПРОГРАМА:
РЕГІСТРАЦІЯ:—в п'ятницю вечером, суботу рано.
ВІТАЛЬНИЙ БАЛЬ:—8:30 вечером в суботу, 28. травня, в Українській Централі, 180 William Street.
БЕНКЕТ:—7:30 вечером в неділю, 29-го травня, Hotel Sheraton, Newark, N. J., Main Ball Room.
БАЛЬ:—9:30 вечером в неділю, 29. травня, Hotel Sheraton, Newark, N. J., Main Ball Room.
ЗАКІНЧЕННЯ ПРОГРАМИ:—5. год. вечером в понеділок, 30. травня, в Українській Січовій Салі, 508 — 18th Avenue, Newark, N. J.
КОНВЕНЦІЙНИЙ КОМІТЕТ.

ПОШИРЮЙТЕ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!

СКАЖІТЬ СВІТОВІ ЯК, ЗА ЩО І ПРОТИ КОГО БОРЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД!

Замовте негайно для себе і для своїх знайомих ДОКУМЕНТАЛЬНУ ІСТОРІЮ

Української Повстанчої Армії

"UKRAINIAN RESISTANCE"

The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times

ТІЛЬКИ ЦЕ ВИДАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

УКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОВИМ КОМІТЕТОМ АМЕРИКИ.

Ціна книжки \$3.00.

Замовлення разом з належитістю посилайте до:

"СВОБОДА" 81-83 Grand Street, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

С. Куріалів.

ПАРТАЧ

— Чи ви вже чистили свою хату, під весну? Ні? Як не чистили, то й не пробуйте братися до цього приємного діла, бо набереться сорому і станете партачем так, як я став. Найкраще відмовитися категорично від цього милого заняття, а роботу що залишилася своїй другій половині і іншим ріднякам, які шукають різноманітності у своєму житті.

Зовсім то так було: приєднався до мене моя жіночка немов грецька богиня Медуса (а я тоді чистив буряки на український борщ) і таким чином на солодким голосом як сахарина каже:

— Час би може вже... починати чистити хату під весну, як ти думаєш?

— Та час, кажу, не думаючи навіть про що йде мова.

— То завтра почнемо — так вона.

Але тут я немов пробудився:

— Що то значить — кажу — „завтра почнемо“? І хто ж то буде починати?

— Ну, та ж ти, хто ж голова дому? Ти почнеш, покажеш, як це робити, а ми вже тоді за тобою.

Це перший раз у своєму житті довелося мені почувати що я голова дому!

— Чекай — кажу я — мені здається, що під словом „ми“ треба розуміти себе самого, а не вас всіх, бо ви мені нічого не можете. Я ж вас вже всіх добре знаю!

— Ну, як ти не хочеш, щоб ми в твоє діло втручали, то мішатися до твоєї роботи не будемо.

— Але я хочу — кажу — щоб ви мішалися і втручали! Я хочу, щоб ви всі взялися за цю роботу, а не я самий!

— Е, говориш як дитина, ми всі будемо тобі допомагати, не бійся! Насамперед треба всі кімнати гарненько помити, а потім будемо малювати.

— Як то, питаю, всі ви будете малювати?

— Не всі... не всі... ти будеш малювати, бо ми малювати не вміємо.

— Не кожен треба вміти — кажу — я ніколи вправді нічого не малював, але я бачив, як у нас ще в старому краю, малярі малювали церкву і я від них багато чого навчився.

— От як гарно, сплеснула в долоні жінка, а я й не знала, що ти артистичне малювання знаєш. Микола — крикнула до сина — ти знаєш, що та то вміє артистично малювати?

Але синок зовсім цим не захопився, тільки скисло покрив головою і замовчав. Мабуть не повірив в мій артизм.

Пішов я до sklepu, накупив фарб, шток, щіток, губок до миття і інших причаудів. Склепар добра людина, ще й більше мені надавав, кажучи, що це конечно потрібне до малювання, а це до миття, шкробання, здирання, полоскання й т.д.

Другого дня вранці будить мене жінка:

— Вставай, будемо починаючи чистити кімнати.

Встав я, позіхнув кілька разів і самий не знаю, з чого починаю. Але від чого ж моя жінка:

— Іди — каже — нагрій води, приготуй губки і якесь начиння, всип трохи того рожевого порошку до гарячої води і почнеш мити від суфіту. Але вперед треба меблі попереносити.

— Чекай же — говорю я — а що ж ти будеш робити?

— Я — здивувалася жінка — і глянула на мене такими великими очима, як би перший раз мене побачила. А що ж ти хочеш, щоб я робила?

Та ж ти знаєш, що я чуюся не добре і не можу такої тяжкої роботи робити.

Зідхнув я тяжко, аж фіранки здригнулись і пішов приготувати потрібні речі до миття. Насипав порошку в начиння, вляв гарячої води, приставив драбину і почав мити від стіни.

— Е, чекай но ти — крикнула моя жінка — починай від суфіту, бо ти мені потім стіни поклапаєш. Так ніхто не робить, мусить йти все за порядком.

— По якого дідка — кажу я — тобі захотілося мити кімнати, коли потім і так треба буде малювати? Та ж фарба все покрити!

— А ти хочеш малювати по тих брудах? О, гарно кімнати ці виглядали б, як би не були обмиті.

Почав я мити від суфіту.

— Не так... не так... — почув я з долу — то треба добре притиснути губкою, а ти так нею водиш як неживий.

— А щоб тебе потиснуло, подумав я, і почав притискати губкою як живий...

— Не так, Боже мій, ламентувала жінка. Ти так сильно губкою тиснеш, що вода капає на підлогу і попеліється.

— То лізь — кажу сердито — сама на драбину і покажи, як це робити, бо я малярство знаю, а не дурне миття!

— Та що ти, збожеволів, чи як! Хочеш, щоб я впала з драбини і забилася? Хочеш зблизитися мене? Сам здоровий як коняка, а таку хору, немичну жінку хоче посилати на драбину.

Жаль мені стало моєї жіночки. Де ж справді таку ніжну та на драбину. Краше вже сам буду гарувати.

Почав я мити вже так, як вона хотіла.

Незабаром мені зробилося від цієї наймилішої праці гаряче, піт на спілку з їдкою водою заливав очі, волосся на голові злипло і лізло й собі настирливо в очі, в горлі засохло, руки охляли, але я далі мив, тягнув губкою як навіжений, глядів на стелю, аж в очах темніло.

Жінка також мені помагала, доливаючи гарячої води і прихвалюючи мене, який то я здібний і якого то вона розумного чоловіка має.

— Бачиш — говорила вона — не святі горшки ліплять, та ж ти так гарно миеш, я й не сподівалася! Треба тільки хотіти, то піде як з милом.

І так впродовж трьох днів, перевиконаних у двох, мучився я з нещасним миттям з милом і без мила, з порошками і без порошків, з прокляттями і гірким усміхом.

Кімнати виглядали як заплакана молодичка...

Тепер наступав другий період стахановщини, а це малювання. Маючи великий досвід від малярів, які малюва-

Спортові Вісники

ПРИВІТ УКРАЇНСЬКИМ СПОРТОВЦЯМ ТОВАРИСТВО СІЧІ У. С. К. ВІД УКРАЇНСЬКИХ СПОРТОВЦІВ В ВЕНЕЗУЕЛІ

Велика радість запанувала в українських спортових колах Венесуелі, коли прочитали про двоє нових спортових товариств (в „Свободі“ ч. 87 з 15. квітня 1949 року), яким засилаємо щирий та сердечний привіт.

Під кінець січня 1949 року група молодих українських спортовців заснувала спортове товариство ім. Чорноморців. Тяжкий був початок при дуже поганій фінансовій ситуації, байдужості старшого громадянства (за винятком однини) та серед тяжких умов праці, але тепер ці трудності частинно переможено й товариство почало ставати на ноги.

Розвиток товариства почався з коланого м'яча, і недавно створеної відбиванки для мужичин та жінок. Сьогодні тов. Чорноморців є зареєстроване у міністерстві фізичної культури та є членом венесуельської державної Ліги.

Більшість гравців дружини грає по другорядних українських та поодинокі по німецьких клубах в Німеччині. Перші зустрічі Чорноморців з третьорядними венесуельськими дружинами, принесли українцям блискучі перемоги 5:0; 1:0; 3:0 2:1; 3:1, одначе у зустрічі з дружиною першої категорії „Loyola S. C.“ програли Чорноморці у відношенні 2:7.

22 травня цього року Чорноморці лінуть розгрівки за мистецтво в другій категорії державної Ліги.

Прохаємо українських спортовців з Америки відгукнутися на адресу нашого спортового товариства: Sport Club Mar Negro, Caracas, Venezuela, Este 10, villa Aura, N. 214.

Зокрема товариша Тимчишина закликає Король Богдан (Caracas, Venezuela, Los Palos Grandes, Av. 1. Calle 6. N. 78).

Король Богдан.

ли колись церкву, а цією проблемою уже зовсім не журився.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“ МОЖНА ДІСТАТИ ТАКІ ВИДАННЯ:

Лев Биковський: Апостол новітнього українства (Юрій Липа) 10 цт

Лев Биковський: Україна над Океаном 15 цт

Гайдай Грісбах-Туган: Новітнє турецьке красне письменство 30 цт

Кожний, хто бажає, щоб прислано ним оголошення пошукувати родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоб прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонці коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ЛІТЕРАТУРНО - НАУКОВИЙ ВІСНИК

Замовляйте в кольпортаж до передплати „Літературно-Науковий Вісник“; вже вийшла з друку книжка на чужині за січень-лютий 1949 рік. З.М.І.С.Т.

А. Гарасевич: Плані Еремії. М. Гмиря: Тайна. В. Білик: Два вірші. Ольга Кміть: 3 оповідань Ганни Конопліч.

Євген Маланюк: П'ята симфонія. х х х: Мосендз у листах (Листування з друзями).

Юрій Клен: Переклади з Р. М. Рільке.

Петро Оксаненко: На початку було слово.

В. Щербаківський: Відкриття пам'ятника Котляревському.

П. Тернівський: Невідоме про Котляревського.

М. Мухин: За і проти оборони нашої землі. Остання „літературна“ суперечка Франка з Драгомановим.

В. Щербаківський: 3 молодих літ.

Оксен А. Мартенко: Основа нації.

Володимир Мацяк: Українська історіографія на нових шляхах.

Багдан Стебельський: Українська мистецтва сучасність.

Василь Катрин: Хмельницький чи Барабаш.

Остап Грицак: Два романи Уласа Самука.

Лука Луців: Улас Самчук „Ост“.

О. Мишуга: Пропаганда атеїзму під маскою інтерпретації християнства.

Ціна поза Німеччиною — 1 амер. долар, або рівновартість у місцевій валюті.

Кольпортаж опуст 20%. Позна Німеччиною замовлення приймають наші заступники, і кольпортаж у відповідних країнах; в Німеччині — видавництво ЛНВ.

Адреса в-ва ЛНВ: Verlag „Literaturno-Naukowyj Wisnyk“ München 26, Schliesfach 32, U. S. Zone, Germany

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Хочете мати інформації

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, КАНАДІ, ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ, ЧИ НА ОКИТАЛЬЩИНІ,

— замовте собі —

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди 55-ліття У. Н. Союзу. Багато в ньому вартісного матеріалу, потрібного кожному, що цікавиться різними ділянками американського й українського життя. Календар цей особливо потрібний тим, що приїждять до Америки і хотіли б дізнатися більше про тутешнє організаційне життя. Знов наше старше американсько-українське покоління знайде в ньому дуже багато цікавих інформацій про життя українських скитальців, як теж гарні оповідання і т. п.

Календар КОПИТУЄ тільки ОДИН ДОЛЯР, хоч має 224 сторін друку.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA” P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

АВТОРКА „ДО МАХИ“ ВИСТУПАЄ В НЬО ЙОРКУ.

В останній хвилині довідуємося, що сьогодні, в суботу, 21. травня, на виставці драми „Домаха“, яку відіграє драматичний гурток філадельфійського відділу „Самопоміч“ в Нью Йорку в год. 7:30 ввечері в залі Вашингтон Ірвінг Гайскул при 18-тій вулиці, виступить авторка цієї драми, п-ні Людмила Коваленко-Івченко, яка недавно приїхала до цієї країни з європейської скитальщини. Вона особисто дасть висвітлення до свого твору.

ЗАКЛИК ДО ПРОСВІТАН КАНАДИ

Виніпег, Канада. — Український Центральний Просвітнянський Комітет, за підписами І. Байдака, голови й Т. Ю. Марцінова, секретаря, вислав до всіх просвітнянських організацій Канади і давніх членів матірнього товариства „Просвіта“ у Львові та всіх свідомих українців заклик, в якому поставлено ціль: відсвяткувати гідно 80-річний ювілей Матері-Просвіти у всіх просвітнянських кланах Канади; скоординувати освідуючу працю; підготувати Освітній Конгрес Канади. Адреса: „Просвіта“, п. о. бакс 872, Виніпег, Ман., Канада.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С. ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН ТХОРИК, член Бр. св. Арх. Михайла, від. 147 У. Н. Союзу в Алясці, Пн.

Похоронений згідно з волею Хорона, родина і знайомих з похоронного заведення до української прав. церкви, а відтак на укр. цвинтар. — В. Н. П.!

І. Федорак, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С. ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН ТХОРИК, член Бр. св. Арх. Михайла, від. 147 У. Н. Союзу в Алясці, Пн.

Похоронений згідно з волею Хорона, родина і знайомих з похоронного заведення до української прав. церкви, а відтак на укр. цвинтар. — В. Н. П.!

І. Федорак, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С. ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН ТХОРИК, член Бр. св. Арх. Михайла, від. 147 У. Н. Союзу в Алясці, Пн.

Похоронений згідно з волею Хорона, родина і знайомих з похоронного заведення до української прав. церкви, а відтак на укр. цвинтар. — В. Н. П.!

І. Федорак, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С. ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН ТХОРИК, член Бр. св. Арх. Михайла, від. 147 У. Н. Союзу в Алясці, Пн.

Похоронений згідно з волею Хорона, родина і знайомих з похоронного заведення до української прав. церкви, а відтак на укр. цвинтар. — В. Н. П.!

І. Федорак, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С. ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН ТХОРИК, член Бр. св. Арх. Михайла, від. 147 У. Н. Союзу в Алясці, Пн.

Похоронений згідно з волею Хорона, родина і знайомих з похоронного заведення до української прав. церкви, а відтак на укр. цвинтар. — В. Н. П.!

І. Федорак, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С. ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН ТХОРИК, член Бр. св. Арх. Михайла, від. 147 У. Н. Союзу в Алясці, Пн.

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-го).

Мой муж більшовик, Н я гайдамачка!

„Револуція ти наша, Об'їконилася; Комісари на Великдень Засмарили порося!

„Совнарками, совнархозі, Главкалоша, здравітани Чорт на Троцького похажий, А на чорта — всі пани!

„Не хочу я водку пийти За Троцького-Леніна, Полюбила казака, Донського — Каледіна.

„Офіцерик ти мой, Що ж ти задаєшся? Махну в зуби попадаюш — Живим не вернешся!

„Троцький грає язиком, Ленін на „сифончике“... Заплагли нас у ярмо Хайки та Арончики!“

Хтось загадав про смолоскипи і почав їх підпалювати. Ключа, облите карасином та смолою, спалахнуло полум'ям і почало горіти свічками жовтого диму та вогню. З віком затріщали кулемети. З свистом струї кулі понеслися над містом і зацокали по будинках та деревах.

Знизу хтось вигукнув: — строчи по небесах, а то земля танцювати буде!

Кулі піднялися ще вище над містом і посивіли до моря. Нічна темрява колихалася над палаючими смолоскипами і підвіною луною відгукалася на стрілянину. Здавалося, що невидимий супротивник, за-світив десь на другому боці міста відповідав махновцям такою ж самою стрілянною.

Гульбище махновців набігло жалось до апогею. Все змішалося вкупі: і тріскотіння кулеметів, і отчаїдуші вигук-ки жінок, і п'яні співи, і жал-лива лайка, і дика музика, з божевільними уявленнями ніг, і свист, вить, звірячий галас...

(Дальше буде).

КУПИТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ДРІБНІ ОГолошення

ПРАКТИЧНІ КНИЖКИ:

„Перлина“ і „Вчусь по-англійськи“, дві книжки на одній стороні по-англійськи, а на другій стороні те саме по-українськи. З цих книжок оповідань, скористають ті, що вчуться української або англійської мови. Ціна 40 центів за одну книжку. Замовлення разом з „Мой ордер“ посылати на адресу:

“PRACTICAL BOOK”, P. O. Box 667, Trenton, N. J.

БЕЗПЛАТНА ПРОБА на Arthritis або Rheumatism. Перестаньте терпіти і тріпати гроші. На офери в Америці і Канаді для нових покупок. Пришліть 25 центів, поштовими марками на пересилку. (Ці, котрі вже купували, мусять платити регулярну ціну два долари). Пишіть, нині: Leon Solid Liniments, 311 — 5th Ave., New York 16, N. Y.

FLORIDA

По сезоні багатьох людей приїждять сюди купувати ДОМИ, ФАРМИ, БІЗНЕСА. Ціна майже від \$5,000 до \$200,000.

Не забудьте перше зайти до свого брокера.

ІВАН ВОРОНА, Reg. Real Estate Broker 7595 North Miami Avenue MIAMI 38, FLORIDA Phone 7-6433